

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 20/2001 vp

Valtioneuvoston selvitys komission valkoisesta kirjasta "eurooppalainen hallintotapa"

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 12 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen komission valkoisesta kirjasta "eurooppalainen hallintotapa" (E 86/2001 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten. Lisäksi suuri valiokunta on 24.10.2001 lähettänyt jatkokirjelmän 1. EUE 27.9.2001 valiokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- hallitusneuvos Tarja Hyvönen ja hallitusneuvos Arto Sulonen, sisäasiainministeriö.
Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen Kuntaliitto.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 25.7.2001 valkoisen kirjan eurooppalaisesta hallintotavasta (governance). Valkoisessa kirjassa pohditaan, miten unioni käyttää kansalaisten sille antamaa toimivaltaa ja miten tähän liittyviä poliittisia prosesseja voitaisiin uudistaa unionin politiikkojen johdonmukaistamiseksi ja demokratisoimiseksi sekä sen viemiseksi lähemmäs kansalaisiaan. Valkoinen kirja sisältää paitsi komissiota, myös muita toimielimiä sekä jäsenvaltioita ja niiden keskus-, alue- ja paikallishallintoja koskevia uudistuksia. Kaikki uudistukset ovat ensi vaiheessa toteutettavissa perustamissopimuksia muuttamatta.

Eurooppalainen hallintotapa on nähtävä myös osana komission panosta unionin tulevaisuudesta käytävään keskusteluun. Komissio on ilmoittanut esittävänsä tarkempia näkemyksiä tulevai-

suuskeskustelusta ja Laekenin tavoitteista lähikuukausien aikana, ja tekevänsä myös konkreettisia sopimusmuutosesityksiä vuoden 2004 HVK:lle.

Valtioneuvoston alustava kanta

Suomi pitää ensiarvoisen tärkeänä hyvän eurooppalaisen hallinnon kehittämistä unionin demokraattisen legitimitetin vahvistamiseksi. Komission valkoinen kirja tarjoaa puutteineenkin hyvän ja kokonaisvaltaisen perustan tarkastella eurooppalaisen hallintotavan perusperiaatteita sekä unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden keskus-, alue- ja paikallishallintotasojen välisten suhteiden kehittämismahdollisuuksia.

Suomi pitää komission valkoista kirjaa tervetulleena panoksena myös Euroopan tulevaisuu-

desta käytävään keskusteluun. Unionin politiikan periaatteiden avoimuuden, osallistumisen, vastuunalaisuuden, tehokkuuden ja johdonmukaisuuden on oltava myös tulevaisuuskeskustelun pohjana.

Komission valkoisen kirjan päätavoitteena on yhteisömetodin vahvistaminen. Sen painopisteitä ovat unionin toimielinten tehtävien tarkasteleminen sekä jäsenmaiden eri hallintotasojen kytkeminen tiiviimmin unionin politiikan valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Osa komission institutionaalisista ehdotuksista edellyttää kuitenkin myöhemmässä vaiheessa sopimusmuutoksia, jotka mahdollisesti tulevat käsiteltäväksi seuraavassa hallitusten välisessä konferenssissa.

Suomi pitää tärkeänä yhteisömetodin kehittämistä siten, että lainsäädäntöprosessi olisi kokonaisuudessaan mahdollisimman avoin ja tehokas ja että sen lopputuloksena olisi laadullisesti korkeatasoisia lakeja. Komission säädösvalmistelun tulee perustua parhaaseen asiantuntemukseen ja avoimeen asianosaisten kuulemiseen. Neuvoston ja parlamentin päätöksentekoa on tehostettava varsinkin yhteisöpäätösmenettelyssä. Säädösten täytäntöönpanossa komission ja jäsenmaiden tehtäviä on selkeytettävä uuden komitologiapäätöksen pohjalta. Unionin toimielinten on keskityttävä perustehtäviensä hoitamiseen perussopimuksissa määriteltyjen toimivaltasuhteiden mukaisesti.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on käsitellyt komission valkoista kirjaa eurooppalaisesta hallintotavasta. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta haluaa korostaa hyvän hallinnon kehittämisen tärkeyttä.

Valiokunta korostaa kunnalliseen itsehallintoon perustuvan hyvinvointiyhteiskunnan merkitystä hyvän hallinnon pohjana. Lisäksi valiokunta korostaa valkoisessa kirjassa yksilöityjä hyvän hallinnon periaatteita: avoimuutta, osallistumista, vastuunalaisuutta, tehokkuutta ja oikeudenmukaisuutta. Valiokunnan mielestä suomalaisen demokratian erityispiirteenä on alue- ja paikallishallinnon asiantuntemuksen huomioiminen ja osallistuminen politiikan valmiste-

luun. Tätä kehittämissuuntaa on syytä tukea Euroopan laajuisestikin.

Valiokunnan mielestä on kannatettavaa, että EU:n komissio on aktiivisesti esiintuomassa Euroopan tulevaisuudesta käytävää keskustelua, jonka keskeinen osa on hyvä hallinto.

Valiokunta korostaa suomalaisen kuntien itsehallintoon perustuvan järjestelmän kunnioittamista.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta painottaa asiassa edellä esitettyjä kannanottoja.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Paula Lehtomäki /kesk
vpj.	Pertti Turtiainen /vas	Pekka Nousiainen /kesk
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Kirsi Ojansuu /vihr
	Rakel Hiltunen /sd	Heli Paasio /sd
	Valto Koski /sd	Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Esko Kurvinen /kok	Pekka Ravi /kok
	Lauri Kähkönen /sd	Petri Salo /kok
	Kari Kärkkäinen /kd	Jari Vilén /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

apulaissihteerinä Jukka Savola.